

РЕЦЕНЗІЯ ОФІЦІЙНОГО РЕЦЕНЗЕНТА

професора кафедри хірургії серця та магістральних судин Національного
університету охорони здоров'я України

імені П.Л. Шупика, доктора медичних наук, професора

Вітовського Ростислава Мирославича

на дисертаційну роботу **Бойка Костянтина Сергійовича**

**«ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ ГІБРИДНИХ ОПЕРАЦІЙ ПРИ
ПОЄДНАННІ ІШЕМІЧНОЇ ХВОРОБИ СЕРЦЯ ТА ВАД АОРТАЛЬНОГО
КЛАПАНА»**

поданої до спеціалізованої вченої ради ДФ 26.613.198

Національного університету охорони здоров'я України

імені П.Л. Шупика, що утворена наказом

від 11.09.2024 (протокол № 7)

на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань

22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина»

Науковий керівник: **Тодуров Борис Михайлович**, член-кореспондент
НАМН України, доктор медичних наук, професор

Актуальність теми дисертації

Актуальність дисертаційної роботи на тему «Ефективність проведення гібридних операцій при поєднанні ішемічної хвороби серця та вад аортального клапана» обумовлена сучасними викликами в кардіохірургії та кардіології, які потребують комплексного підходу до лікування пацієнтів із складними серцевими захворюваннями.

По-перше, ішемічна хвороба серця (ІХС) є однією з провідних причин смертності в усьому світі. Вона часто супроводжується вадою аортального клапана, що значно ускладнює клінічну картину та веде до погіршення якості життя пацієнтів. Згідно з епідеміологічними даними, коморбідність

Дослідником вперше проведено аналіз ефективності гібридних операцій у пацієнтів із поєднаною ішемічною хворобою серця та вадами аортального клапана на основі оцінки якості життя.

Теоретичне значення результатів дослідження

Дисертантом була виконана оцінка, аналіз, порівняння та статистична обробка ранніх післяопераційних ускладнень (клінічні, лабораторні, інструментальні) після проведення гібридних операцій при поєднанні ішемічної хвороби серця та вад аортального клапана.

Практичне значення одержаних результатів

Отримані підсумки та результати дисертації імплементовано в таких клініках та центрах: ДУ «Інститут серця МОЗ України»; Серцево-судинний центр КНП «Київська міська клінічна лікарня №1»; Центр серця та судин КНП "Львівське територіальне медичне об'єднання "Багатопрофільна клінічна лікарня інтенсивних методів лікування та швидкої медичної допомоги".

Запропонований автором алгоритм критеріїв вибору методу реваскуляризації міокарда у пацієнтів із поєднанням ішемічної хвороби серця та вад аортального клапана значно сприяв зниженню частоти післяопераційних ускладнень та рівня смертності. Завдяки диференційованому підходу, що враховує індивідуальні особливості клінічного стану кожного пацієнта, вдалося оптимізувати лікувальну тактику, що призвело до скорочення тривалості госпіталізації. Крім того, адаптація алгоритму дозволила суттєво підвищити якість життя пацієнтів за рахунок зниження кількості повторних втручань, прискореного відновлення та зменшення ускладнень, пов'язаних із інвазивними маніпуляціями.

Структура та зміст дисертації

Дисертаційне дослідження написане українською мовою та наведене на 154 сторінках. Дисертація побудована відповідно до традиційної схеми і складається з анотації, вступу, огляду літератури, розділу «Матеріали та методи», 3 розділів власних досліджень, аналізу і узагальнення результатів дослідження, висновків, практичних рекомендацій, списку використаних джерел, який включає 117 посилань (4 – кирилицею, 113 – латиною) та додатків. Наведена дисертація добре проілюстрована 20 таблицями та 59 рисунками.

Повнота викладення матеріалів в опублікованих наукових працях

За темою дисертації опубліковано 4 наукових публікації: з них 2 статті, що входить до наукометричної бази Scopus (Q₄); 2 статті у спеціалізованих фахових виданнях, рекомендованих ДАК МОН України.

В опублікованих матеріалах повною мірою відображаються всі розділи рецензованої роботи.

Недоліки дисертації щодо її змісту та оформлення

Під час рецензії дисертації та проведення її аналізу склалося позитивне враження. Дисертація не має принципових вад, але є незначні недоліки:

- 1) У роботі наявні граматичні та стилістичні помилки, «русизми».
- 2) У списку скорочень наявні скорочення, які не використовуються у роботі.
- 3) У змісті дисертації використовуються скорочення.
- 4) У деяких таблицях наявні скорочення, які не розшифровані у примітках під таблицею.

Під час рецензії дисертаційної роботи виникли наступні запитання:

2021–2025 рр., № державної реєстрації: 0121U113336), власне дослідження стало одним з фрагментів даної науково-дослідної роботи.

Ступінь обґрунтованості та вірогідності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Дослідження виконано у Державній установі «Інститут серця Міністерства охорони здоров'я України», м. Київ, яка є клінічною базою кафедри кардіохірургії, рентгенендоваскулярних та екстракорпоральних технологій Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика, що дозволило автору відібрати необхідних пацієнтів для дослідження.

Дисертантом чітко визначені мета, логічно та структуровано представлені основні завдання, які необхідні для її досягнення. Матеріальна клінічна база дослідження є достатньою, результати дослідження проаналізовані із застосуванням сучасних статистичних методів, що є адекватними стосовно поставлених мети та завдань.

Наукова новизна дослідження та одержаних результатів

У ході наукового дослідження автор доповнив дані про особливості клінічного перебігу пацієнтів із поєднаною ішемічною хворобою серця та вадами аортального клапана залежно від обраного методу реваскуляризації міокарда.

Автор уточнив критерії вибору методу реваскуляризації міокарда, враховуючи клінічно-функціональний стан пацієнтів із поєднаною ішемічною хворобою серця та вадами аортального клапана.

Здобувач розширив наукові поняття щодо предикторів виникнення несприятливих серцево-судинних і церебральних подій під час хірургічного лікування пацієнтів із поєднаною ішемічною хворобою серця та вадами аортального клапана.

цих патологій збільшує ризик розвитку серцевої недостатності, повторних інфарктів та інших ускладнень, що ставить під загрозу життя пацієнтів.

По-друге, традиційні методи лікування, такі як коронарне шунтування та протезування аортального клапана, часто виконуються окремо, що може призводити до більшої травматизації пацієнтів і тривалішого періоду відновлення. Гібридні операції, які поєднують елементи відкритої хірургії та ендоваскулярних технологій, дозволяють зменшити оперативні ризики, скоротити тривалість госпіталізації та покращити результати лікування.

По-третє, гібридні підходи є інноваційними в контексті сучасної кардіохірургії та мають потенціал для покращення клінічних результатів у пацієнтів з комбінованими патологіями. Вони дозволяють не лише вирішити проблему двох серйозних захворювань, але й забезпечують оптимізацію реабілітації пацієнтів, зменшуючи загальну травматизацію організму.

Таким чином, дослідження ефективності гібридних операцій при поєднанні ІХС та вад аортального клапана є актуальним, оскільки воно сприяє розширенню наукових знань у цій галузі, оптимізації лікувальних стратегій та покращенню клінічних результатів для пацієнтів. Розробка нових підходів до лікування та використання інноваційних технологій може стати основою для подальших досліджень та впровадження їх у клінічну практику.

Зв'язок теми дисертації з державними чи галузевими науковими програмами

Дисертаційна робота є фрагментом комплексної планової ініціативно пошуково-дослідної роботи кафедри анестезіології та інтенсивної терапії НУОЗ України імені П.Л. Шупика «Мультидисциплінарний підхід до хірургічного лікування серця та магістральних судин» (термін виконання:

- Гібридна хірургія зазвичай пов'язана з мінімально інвазивним підходом. Чи використовувався він у Вашій роботі?
- Наявність стента сприяє можливому тромбуванню на етапі введення протаміну. Чи відрізняється якимось чином цей етап операції?

Відповідність роботи вимогам, які пред'являються до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії

Дисертація Бойко К.С. «Ефективність проведення гібридних операцій при поєднанні ішемічної хвороби серця та вад аортального клапана» є комплексним узагальнюючим науковим дослідженням з актуального питання кардіохірургії, характеризується єдністю змісту, містить наукові результати, яким властива наукова новизна, теоретичне та практичне значення, а отже, свідчить про істотний особистий внесок здобувача у розвиток медичної науки. Дисертація відповідає вимогам п.п. 6,7,8,9 Постанови КМ «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01. 2022 р. № 44 зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМ від 21.03.2022 р. № 341, а також Наказу МОН України від 12.01.2017 № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами), а її автор Бойко Костянтин Сергійович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 22 – Охорона здоров'я із спеціальності 222 – Медицина.

Офіційний рецензент:

Професор кафедри хірургії серця та магістральних судин
Національного університету охорони здоров'я
України імені П.Л. Шупика,
доктор медичних наук, професор

Р.М. Вітовський

